

הערמה – מקורות יסוד

משנה מסכת מעשר שני פרק ד משנה ה

היה עומד בגורן ואין בידו מעות אומר לחברו הרי הפירות האלו נתונים לך במתנה חוזר ואומר הרי אלו מחוללין על מעות שבבית:

תוספתא מסכת כתובות פרק ה הלכה א

אין האשה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה והיבמה עד שתיבעל אם מתה בעלה יורשה אמ' ר' מנחם בן נפח משם ר' ליעזר הקפר מעשה בר' טרפון שקידש שלש מאות נשים להאכילן בתרומה שהיו שני בצרות

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכד עמוד א

אותו ואת בנו שנפלו לבור, רבי אליעזר אומר: מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ושוחטו, והשני עושה לו פרנסה במקומו בשביל שלא ימות. רבי יהושע אומר: מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו, ומערים ומעלה את השני. רצה - זה שוחט, רצה - זה שוחט.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלט עמוד ב

אמר רבה בר רב הונא: מערים אדם על המשמרת ביום טוב לתלות בה רמונים, ותולה בה שמרים. אמר רב אשי: והוא דתלה בה רמונים. מאי שנא מהא, דתניא: מטילין שכר במועד לצורך המועד, שלא לצורך המועד - אסור. אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים. אף על פי שיש להן ישן - מערים ושותה מן החדש. - התם לא מוכחא מילתא, הכא - מוכחא מילתא. אמרו ליה רבנן לרב אשי: חזי מר האי צורבא מרבנן, ורב הונא בן רבי חיון שמיה, ואמרי לה רב הונא ברבי חלוון שמיה, דשקל ברא דתומא ומנח בברזא דדנא, ואמר: לאצנועיה קמיכונינא. ואזיל ונאים במברא, ועבר להך גיסא וסייר פירי, ואמר: אנא למינם קמיכונינא. - אמר להו: הערמה קאמרת? - הערמה בדרבנן היא, וצורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה.

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף יז עמוד ב

תא שמע: מי שהניח עירובי תבשילין - הרי זה אופה ומבשל ומטמין, ואם רצה לאכול את עירובו - הרשות בידו. אכלו עד שלא אפה עד שלא הטמין - הרי זה לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין, לא לו ולא לאחרים, ולא אחרים אופין ומבשילין לו. אבל מבשל הוא ליום טוב, ואם הותיר - הותיר לשבת, ובלבד שלא יערים. ואם הערים - אסור. - אמר רב אשי: הערמה קא אמרת, שאני הערמה דאחמירו בה רבנן טפי ממזיד.